

Évközi 32. vasárnap

Lk 20,27–38

„A feltámadáskor vajon kié lesz az asszony?”

Az evangéliumban több alkalommal találkozhatunk vitabeszéddel. Ezek között szerepel az adópénzzel kapcsolatos, valamint ez a történet is. A tematikailag különböző vitabeszédeket az köti össze, hogy mindegyik esetben lehetetlennek látszó esetet terjesztenek Jézus elé. Ezúttal a szadduceusok akarnak csapdát állítani neki. Az evangélista megjegyzi róluk, „hogyan nem hisznek a feltámadásban”. A vitának két központi kérdése van, az egyik a házasság intézménye a feltámadás után, a másik a feltámadás utáni emberi viszonyok.

A szadduceusok a babiloni fogság utáni zsidóság körében igen befolyásos papi csoportosulásnak számítottak, Jézus idejében pedig igen erős politikai befolyással rendelkező vallási irányzattá fejlődtek. Nevüket attól a Szádok paptól kapták, akit Salamon iktatott be tisztségébe (1Kir 2,35). Neve egyben a legitim papságot is jelentette. Ezekiel látomása szerint az ő fiai fognak szolgálni a megújult templomban. A szádokita papságot és leszármazást vallási és politikai tekintély biztosítékának tartották. III. Óniás főpap ellen viszont a Makkabeusok könyve tanúsága szerint saját testvére, Jázon lázadt fel. A győztes Makkabeusok pedig egy időre magukhoz ragadták a főpapi tisztség gyakorlását. Ennek ellenére a Hazmoneus-dinasztia csak a szádokita papság támogatásával tudott uralkodni. Ez a papság a hagyomány őrzésére hivatott, de politikai szerepvállalásuk miatt szívesen fogadták a hellenista újításokat. Ragaszkodtak a Mózes 5. könyve teológiájához, ami azonban a későbbi népies jámborságból származott, azt elutasították. Az apokaliptikus spekuláció ellen is felléptek. A kumráni közösséggel nem volt kapcsolatuk, a templomi liturgia gyakorlása miatt az esszénusok őket elutasították. A rómaiakkal összefonódott politikájuk, és Jézus perében is a hatóságok a szádokiták kegyeit keresték.

Lukács evangéliumában a feltámadás fejtegetésére nem elméleti eszme-futtatás szolgál, hanem egészen konkrét kérdés: hogyan alakul a házassági kapcsolat a feltámadás után?

Jézus pontos válasz helyett arra figyelmeztet, hogy nem kell a földi, emberi viszonyokat kivetíteni a túlvilági életre. Annyi biztos,

a túlvilági életben az emberi kapcsolatok tökéletesebbek lesznek, mint a földi életben, a házasság intézménye pedig elveszíti jelentőségét.

Kérdés, hogy a házastársi viszonyok és a feltámadás témája csak a szadduceusokat érdekelte-e, vagy talán a felidézett vita kapcsán az evangélista saját olvasóit akarta megnyugtatni, esetleg a cölibátust is népszerűsíteni. Egyik lehetőségtől sem zárkozhatunk el. Lukács közösségében a feltámadás, a túlvilági élet milyensége az egyre későbbre toló második eljövétel miatt mindinkább fontos kérdéssé válik. Jézus és az evangélista arra kényszerült, hogy egyre többet mondjon el a követőknek a meghirdetett túlvilági életről. Jézus feltámadásának története nem egyedülálló szenzáció, hanem a keresztények számára azt jelenti: „Mi is feltámadunk!”

Egy idő után alaposan meghatározza az életünket az, amit a halál utáni sorsunkról gondolunk. Az ókori és középkori keresztény közösségekben az élet túlvilági folytatása, a mennyország, a tisztító tűz vagy a pokol képzete lelkesítette vagy elrettentette az embereket. Talán ezzel akart élni Lukács is.

A mai közösségek tagjai gyakran kételkednek vallásunk túlvilági tanításában. Ezért megpróbálják a keresztény közösséget a szociális problémákra érzékeny, szervezett evilági közösséggé alakítani. A transzcendentális vonatkozását elveszített keresztény közösség azonban inkább klubhoz hasonlít. Tagjait az eljövendő dolgok helyett a jelen körülmények kényelmesebbé tétele lelkesíti. Csak az igazán értékes emberi kapcsolatainknak vannak transzcendens vonatkozásai, amelyek túlélnek a halált.

A szadduceus imája

Aldott legyél, aki azért jöttél, hogy életünk legyen. Köszönöm, hogy tőled semmi nem választhat el; hogy számodra nincs elveszett drachma vagy eltévedt bárány, mert számodra mindenki él, és senki nem szakadhat ki kezedből. Hálát adok neked, hogy a te országod törvénye nem emberi szabály, hanem új szövetség. Köszönöm, hogy első zsengeként feltárod előttünk a feltámadás reményességét! Amen.